Projekt z dnia 11 stycznia 2024 r.

U S T A W A

z dnia <data wydania aktu> r.

o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa

Art. 1. W ustawie z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. z 2021 r. poz. 269 oraz z 2023 r. poz. 1615) wprowadza się następujące zmiany:

1) uchyla się art. 9a;

2) art. 11a–11e otrzymują brzmienie:

„Art. 11a. 1. Do składu Rady wybierani są przez sędziów:

1) Sądu Najwyższego – jeden sędzia tego Sądu;
2) sądów apelacyjnych – jeden sędzia sądu apelacyjnego;
3) sądów okręgowych – dwóch sędziów sądów okręgowych;
4) sądów rejonowych – ośmiu sędziów sądów rejonowych;
5) sądów wojskowych – jeden sędzia sądu wojskowego;
6) Naczelnego Sądu Administracyjnego – jeden sędzia tego Sądu;
7) wojewódzkich sądów administracyjnych – jeden sędzia wojewódzkiego sądu administracyjnego

– w wyborach bezpośrednich i w głosowaniu tajnym.

2. Jeżeli w tym samym głosowaniu wybiera się kilku członków Rady, o których mowa w ust. 1 pkt 3 lub 4, sędzia może oddać głos na kandydatów w liczbie nie większej niż liczba wybieranych członków Rady.

3. Członkiem Rady zostaje kandydat, który otrzymał najwięcej głosów w danej grupie sędziów, o której mowa w ust. 1, a w przypadku wyboru kilku członków Rady – kandydaci, którzy otrzymali kolejno w danej grupie sędziów, o której mowa w ust. 1, największą liczbę głosów. W przypadku uzyskania przez kandydatów równej liczby głosów, członkiem Rady zostaje sędzia starszy służbą w danej grupie sędziów.

Art. 11b. 1. Wybory członków Rady, o których mowa w art. 11a ust. 1, zarządza Państwowa Komisja Wyborcza, w drodze uchwały, ogłaszanej w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

2. W uchwale, o której mowa w ust. 1 określa się:

1) termin zgłaszania kandydatów;

2) dzień wyborów, przypadający najpóźniej na miesiąc przed upływem kadencji członka Rady;
3) liczbę wybieranych członków Rady przez sędziów, o których mowa w art. 11a ust. 1;
4) przeprowadzenie wyborów przy użyciu kart wyborczych albo w formie głosowania elektronicznego;
5) terminy czynności wyborczych.

Art. 11c. 1. Prawo zgłoszenia kandydata na członka Rady ma:

1) grupa:
   a) w przypadku sądów, o których mowa w art. 11a ust. 1 pkt 1, 2, 5–7 – 10 sędziów,
   b) w przypadku sądów, o których mowa w art. 11a ust. 1 pkt 3 – 25 sędziów,
   c) w przypadku sądów, o których mowa w art. 11a ust. 1 pkt 4 – 40 sędziów

   – uprawnionych do udziału w wyborach danego członka Rady;
2) Naczelna Rada Adwokacka;
3) Krajowa Rada Radców Prawnych;
4) Krajowa Rada Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym;
5) organ uprawniony do nadawania stopni naukowych w dziedzinie nauk społecznych dyscyplinie naukowej nauki prawne;
6) grupa co najmniej 2 000 obywateli, mających prawo wybierania do Sejmu.

2. Grupy, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 6 oraz organy, o których mowa w ust. 1 pkt 2-5, mogą zgłosić tylko jednego kandydata na członka Rady.

3. Prawo poparcia zgłoszenia kandydata na członka Rady oraz kandydowania na członka Rady nie przysługuje sędziemu, który jest albo w okresie trzech lat przed dniem ogłoszenia wyborów był delegowany do pełnienia czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości, innej jednostce organizacyjnej podległej Ministrowi Sprawiedliwości lub przez niego nadzorowanej, Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej lub urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych.

4. Prawo poparcia zgłoszenia kandydata na członka Rady oraz kandydowania na członka Rady nie przysługuje sędziom w stanie spoczynku.

5. Nie można łączyć funkcji wybieranego członka Rady ze stanowiskiem prezesa sądu, prezesa izby, wiceprezesa sądu, zastępcy prezesa sądu, rzecznika dyscyplinarnego i zastępcy rzecznika dyscyplinarnego.

6. Kadencja prezesa sądu, prezesa izby, wiceprezesa sądu, zastępcy prezesa sądu, rzecznika dyscyplinarnego, zastępcy rzecznika dyscyplinarnego wygasa z chwilą wybrania sędziego sprawującego taką funkcję na członka Rady.

7. W okresie sprawowania mandatu członka Rady sędziemu nie można powierzyć funkcji, o których mowa w ust. 5.

8. Kandydatów zgłasza się na piśmie Państwowej Komisji Wyborczej, w terminie miesiąca od dnia ogłoszenia uchwały, o której mowa art. 11b ust. 1.

9. Zgłoszenie kandydata obejmuje informacje o kandydacie, pełnionych dotychczas funkcjach i działalności społecznej oraz innych istotnych zdarzeniach mających miejsce w trakcie pełnienia przez kandydata urzędu sędziego. Do zgłoszenia dołącza się zgodę sędziego na kandydowanie na członka Rady.

10. W przypadku grup, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 6, zgłoszenia kandydata dokonuje na piśmie pełnomocnik. Pełnomocnikiem jest osoba wskazana przez kandydata na członka Rady, spośród osób znajdujących się na liście poparcia kandydata.

11. Do zgłoszenia kandydata przez podmiot, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, załącza się wykaz sędziów popierających zgłoszenie, zawierający ich imiona, nazwiska, miejsca służbowe, numery ewidencyjne PESEL i własnoręcznie złożone podpisy. Sędzia może poprzeć zgłoszenie tylko jednej kandydatury i nie może poprzeć swojej własnej kandydatury.

12. Do zgłoszenia kandydata przez podmiot, o którym mowa w ust. 1 pkt 6, załącza się wykaz obywateli popierających zgłoszenie, zawierający ich imiona, nazwiska, adresy zamieszkania, numery ewidencyjne PESEL i własnoręcznie złożone podpisy. Obywatel może poprzeć zgłoszenie tylko jednej kandydatury.

13. W przypadku zgłoszenia przez podmiot, o którym mowa w ust. 1, więcej niż jednego kandydata, uwzględnia się zgłoszenie, które Państwowa Komisja Wyborcza otrzymała wcześniej, chyba że kandydat, którego zgłoszenie było wcześniejsze, wycofał zgodę na kandydowanie na członka Rady.

14. W przypadku gdy sędzia albo obywatel poprze zgłoszenie więcej niż jednej kandydatury, uwzględnia się poparcie udzielone zgłoszeniu, które Państwowa Komisja Wyborcza otrzymała wcześniej, chyba że kandydat, którego zgłoszenie było wcześniejsze, wycofał zgodę na kandydowanie na członka Rady.

15. Państwowa Komisja Wyborcza weryfikuje prawidłowość zgłoszeń kandydatów.

16. Państwowa Komisja Wyborcza, w terminie trzech dni od otrzymania zgłoszenia, zwraca się do Ministra Sprawiedliwości o potwierdzenie:

1) posiadania przez kandydata statusu sędziego mającego prawo kandydowania na członka Rady;
2) posiadania przez osoby popierające zgłoszenie statusu sędziego mającego prawo poparcia kandydata na członka Rady – w przypadku otrzymania zgłoszenia kandydata przez podmiot, o którym mowa w ust. 1 pkt 1.

17. Minister Sprawiedliwości przedstawia Państwowej Komisji Wyborczej informacje w zakresie wskazanym w ust. 16 w terminie trzech dni od dnia otrzymania pisma Państwowej Komisji Wyborczej.

18. Jeżeli Państwowa Komisja Wyborcza stwierdzi, że kandydat nie posiada statusu sędziego mającego prawo kandydowania na członka Rady lub liczba prawidłowo złożonych podpisów przez sędziów lub obywateli popierających zgłoszenie jest mniejsza niż wymagana, odmawia przyjęcia zgłoszenia.

19. Poza przypadkami określonymi w ust. 18 Państwowa Komisja Wyborcza odmawia przyjęcia zgłoszenia kandydata, jeżeli do zgłoszenia nie dołączono:

1) zgody sędziego na kandydowanie na członka Rady;
2) wykazu sędziów popierających zgłoszenie, o którym mowa w ust. 11;
3) wykazu obywateli popierających zgłoszenie, o którym mowa w ust. 12.

20. Jeżeli zgłoszenie kandydata nie może otrzymać prawidłowego biegu wskutek niezachowania wymagań określonych w ust. 9-12 innych niż niedołączenie zgody sędziego na kandydowanie na członka Rady, wykazu sędziów lub obywateli popierających zgłoszenie, Państwowa Komisja Wyborcza wzywa zgłaszającego o uzupełnienie lub poprawienie zgłoszenia w terminie siedmiu dni od dnia doręczenia wezwania. Po bezskutecznym upływie terminu Państwowa Komisja Wyborcza odmawia przyjęcia zgłoszenia kandydata.

21. Uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej odmawiającą przyjęcia zgłoszenia wraz z uzasadnieniem doręcza się niezwłocznie zgłaszającemu kandydata albo pełnomocnikowi.

22. Uchwała Państwowej Komisji Wyborczej odmawiająca przyjęcia zgłoszenia może być zaskarżona przez zgłaszającego kandydata albo pełnomocnika do Sądu Najwyższego w terminie trzech dni od dnia doręczenia. Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę w terminie trzech dni w postępowaniu nieprocesowym, w składzie trzech sędziów.

W wyniku rozpoznania skargi Sąd Najwyższy zaskarżoną uchwałę zmienia albo utrzymuje w mocy. Od postanowienia Sądu Najwyższego nie przysługuje środek prawny. W przypadku nierozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy w terminie trzech dni postępowanie przed Sądem Najwyższym umarza się z mocy prawa, a uchwała Państwowej Komisji Wyborczej odmawiająca przyjęcia zgłoszenia jest wiążąca.

23. Przewodniczący Rady organizuje nie później niż w terminie 7 dni przed wyborami publiczne wysłuchanie kandydatów, obejmujące ich wystąpienie i możliwość zadawania pytań przez obywateli. Formę i porządek wysłuchania publicznego określa uchwała Krajowej Rady Sądownictwa. Z wysłuchania publicznego prowadzi się internetową transmisję, a jego zapis wideo zamieszcza się na stronie internetowej Rady.

Art. 11d. 1. Wybory przeprowadza się w sposób zapewniający tajność i bezpieczeństwo głosowania przy użyciu kart wyborczych albo w formie głosowania elektronicznego.

2. Państwowa Komisja Wyborcza:

1) w terminie 7 dni od upływu terminu, o którym mowa w art. 11c ust. 8, ogłasza na stronie internetowej Państwowej Komisji Wyborczej listę kandydatów, ze wskazaniem podmiotów zgłaszających kandydatów;
2) w przypadku wyborów w formie głosowania za pomocą kart wyborczych, zarządza wydrukowanie kart do głosowania i ich dostarczenie do sądów, o których mowa w art. 11a ust. 1, w liczbie odpowiadającej liczbie sędziów danego sądu, w terminie umożliwiającym prawidłowy przebieg wyborów.

Art. 11e. 1. Prezesi sądów, o których mowa w art. 11a ust. 1:

1) informują Państwową Komisję Wyborczą o aktualnej liczbie sędziów danego sądu;
2) w przypadku wyborów w formie głosowania za pomocą kart wyborczych, po ogłoszeniu listy kandydatów, powołują komisję skrutacyjną składającą się przynajmniej z 3 sędziów danego sądu, w tym przewodniczącego, niebędących kandydatami na członków Rady;
3) zapewniają prawidłowy przebieg głosowania.

2. Na wniosek prezesa sądu Państwowa Komisja Wyborcza może utworzyć jedną komisję skrutacyjną dla więcej niż jednego sądu, o którym mowa w art. 11a ust. 1 pkt 2–5 i 7.”;

3) po art. 11e dodaje się art. 11f–11i w brzmieniu:

„Art. 11f. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej, określi w drodze rozporządzenia:

1) szczegółowe warunki techniczne i organizacyjne przeprowadzenia wyborów w formie głosowania za pomocą kart wyborczych oraz głosowania elektronicznego;
2) wzór zgłoszenia kandydata oraz wzory wykazu obywateli i wykazu sędziów popierających zgłoszenie kandydata na członka Rady;
3) wzory kart do głosowania, listy uprawnionych do głosowania, protokołów wyborczych oraz obwieszczenia, o którym mowa w art. 11g ust. 5

– mając na względzie potrzebę zapewnienia sprawnego przeprowadzenia wyborów gwarantujących zachowanie tajności i bezpośredniości głosowania.

Art. 11g. 1. Wybory przeprowadza Państwowa Komisja Wyborcza.

2. Z czynności związanych z przeprowadzeniem wyborów jest wyłączony członek Państwowej Komisji Wyborczej, który kandyduje na członka Rady.

3. Głosy oddane w wyborach, a w przypadku wyborów w formie głosowania za pomocą kart wyborczych, głosy wraz z niewykorzystanymi kartami do głosowania, protokół wyborczy sporządzony przez komisję skrutacyjną oraz listy głosujących, są przekazywane niezwłocznie Państwowej Komisji Wyborczej.

4. Państwowa Komisja Wyborcza niezwłocznie po zakończeniu głosowania przystępuje do obliczenia głosów i sporządza protokół wyborczy.

5. Państwowa Komisja Wyborcza w terminie trzech dni od daty sporządzenia protokołu wyborczego ogłasza wyniki, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Art. 11h. 1. Państwowa Komisja Wyborcza, na wniosek sędziego, który kandydował na członka Rady, udostępnia niezwłocznie dokumenty związane z wyborami.

2. W terminie 14 dni od dnia ogłoszenia wyników wyborów sędzia może wnieść do Sądu Najwyższego protest przeciwko ważności wyboru członka Rady. Przepisy art. 82 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2408) stosuje się odpowiednio.

3. Sąd Najwyższy rozpoznaje protesty wyborcze w postępowaniu nieprocesowym, w ciągu 30 dni po upływie terminu do wnoszenia protestów, w składzie 3 sędziów, z udziałem przewodniczącego lub innego członka Państwowej Komisji Wyborczej.

4. Orzekając o nieważności wyboru członka Rady, Sąd Najwyższy stwierdza wygaśnięcie mandatu oraz postanawia o przeprowadzeniu wyborów ponownych w całości lub o ponownym przeprowadzeniu niektórych czynności wyborczych.

Art. 11i. W przypadku wygaśnięcia mandatu członka Rady, o którym mowa w art. 11a ust. 1, przed upływem kadencji, wybory zarządza się na dzień przypadający nie później niż w terminie 3 miesięcy od dnia wygaśnięcia mandatu.”;

4) po art. 22 dodaje się art. 22a w brzmieniu:

„Art. 22a. 1. Przy Radzie działa Rada Społeczna, która przedstawia opinie w sprawach, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1, a także, na wniosek Prezydium Rady, w innych sprawach należących do zadań Rady.

2. W skład Rady Społecznej wchodzą:

1) osoba wskazana przez Naczelną Radę Adwokacką;
2) osoba wskazana przez Krajową Radę Radców Prawnych;
3) osoba wskazana przez Krajową Radę Notarialną;
4) osoba wskazana przez Radę Główną Nauki i Szkolnictwa Wyższego;
5) osoba wskazana przez Rzecznika Praw Obywatelskich;
6) osoba wskazana przez Krajową Radę Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym;
7) trzej przedstawiciele organizacji pozarządowych wskazani przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Członkiem Rady Społecznej nie może zostać osoba skazana prawomocnym wyrokiem sądu za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe.

4. Kadencja Rady Społecznej trwa 4 lata.

5. Członkostwo w Radzie Społecznej wygasa przed upływem kadencji, o której mowa w ust. 4, wskutek:

1) śmierci członka Rady Społecznej;
2) rezygnacji członka Rady Społecznej;
3) skazania członka Rady Społecznej prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe.

6. W przypadku wygaśnięcia członkostwa w Radzie Społecznej przed upływem kadencji, o której mowa w ust. 4, właściwy podmiot niezwłocznie wskazuje Przewodniczącemu Rady nowego członka na okres do zakończenia kadencji Rady Społecznej.

7. Rada Społeczna wybiera spośród swoich członków przewodniczącego i jego zastępcę.

8. Przewodniczący, a w razie jego nieobecności zastępca Przewodniczącego lub wyznaczony przez nich członek Rady Społecznej może zabierać głos na posiedzeniach plenarnych Rady w celu przedstawienia opinii, o których mowa w ust. 1.

9. Członkowie Rady Społecznej mogą brać udział w pracach zespołów wyznaczanych na podstawie art. 31 ust. 1.

10. Obsługę Rady Społecznej zapewnia Biuro Rady.

11. Koszty funkcjonowania Rady Społecznej są pokrywane z budżetu państwa z części, o której mowa w art. 27 ust. 2.

12. Członkom Rady Społecznej biorącym udział w posiedzeniu Rady Społecznej, zamieszkałym poza miejscowością, w której odbywa się posiedzenie, przysługuje zwrot kosztów przejazdu i zakwaterowania oraz dieta na podstawie przepisów dotyczących należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej.

13. Pierwsze posiedzenie Rady Społecznej zwołuje Przewodniczący Rady.

14. Rada Społeczna określa w regulaminie tryb swojego działania.”.

Art. 2. 1. Mandat członków Krajowej Rady Sądownictwa, wybranych na podstawie art. 9a ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym, wygasa z dniem ogłoszenia, w drodze obwieszczenia, o którym mowa w art. 11g ust. 5 ustawy zmienianej w art. 1, wyników wyborów, o których mowa w art. 3 ust. 1.

2. Mandat członków Krajowej Rady Sądownictwa, wybranych na podstawie art. 9 ustawy zmienianej w art. 1, pozostaje w mocy, aż do zakończenia kadencji Sejmu i Senatu, trwającej w chwili wejścia w życie ustawy.

Art. 3. 1. Pierwsze wybory członków Krajowej Rady Sądownictwa w miejsce członków, wybranych na podstawie art. 9a ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym, dokonuje się na podstawie ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, z tym że:

1) wybory przeprowadza się w terminie trzech miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy;
2) publiczne wysłuchanie kandydatów zarządza i organizuje Państwowa Komisja Wyborcza.

2. W wyborach, o których mowa w ust. 1, prawo poparcia zgłoszenia kandydata na członka Rady oraz kandydowania na członka Rady nie przysługuje sędziom, którzy objęli stanowisko

w wyniku wniosku o powołanie sędziego, przedstawionego Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej przez Krajową Radę Sądownictwa ukształtowaną wskutek wejścia w życie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3).

3. Pierwsze posiedzenie Krajowej Rady Sądownictwa po przeprowadzeniu wyborów, o których mowa w ust. 1, zwołuje Minister Sprawiedliwości na dzień przypadający nie później niż w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia, w drodze obwieszczenia, o którym mowa w art. 11g ust. 5 ustawy zmienianej w art. 1, wyników wyborów, o których mowa w ust. 1. Obradom Krajowej Rady Sądownictwa przewodniczy najstarszy wiekiem członek Krajowej Rady Sądownictwa będący sędzią spośród sędziów wybranych na podstawie art. 11a ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą. Sędzia ten przewodniczy obradom do czasu wyboru nowego Przewodniczącego Krajowej Rady Sądownictwa.

4. W przypadku gdy nie doszło do zwołania posiedzenia Krajowej Rady Sądownictwa w sposób, o którym mowa w ust. 3, pierwsze posiedzenie Krajowej Rady Sądownictwa po przeprowadzeniu wyborów, o których mowa w ust. 1, zwołuje najstarszy wiekiem członek Krajowej Rady Sądownictwa będący sędzią spośród sędziów wybranych na podstawie art. 11a ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, na dzień przypadający nie później niż w terminie 14 dni o dnia upływu terminu, o którym mowa w ust. 3. Sędzia ten przewodniczy obradom do czasu wyboru nowego Przewodniczącego Krajowej Rady Sądownictwa.

5. W przypadku gdy nie doszło do zwołania posiedzenia Krajowej Rady Sądownictwa w sposób, o którym mowa w ust. 4, obowiązek zwołania pierwszego posiedzenia Krajowej Rady Sądownictwa przechodzi kolejno na najstarszych wiekiem członków Krajowej Rady Sądownictwa będących sędziami. Przepis ust. 4 stosuje się odpowiednio.

Art. 4. Postępowania w sprawach indywidualnych, w skład której wchodzili członkowie Krajowej Rady Sądownictwa wybrani na podstawie art. 9a ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym, rozpoznaje Rada ukształtowana niniejszą ustawą.

Art. 5. 1. Podmioty określone w art. 22a ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1 wskazują Przewodniczącemu Krajowej Rady Sądownictwa członków Rady Społecznej w terminie miesiąca od dnia ogłoszenia, w drodze obwieszczenia, o którym mowa w art. 11g ust. 5 ustawy zmienianej w art. 1, wyników wyborów, o których mowa w art. 3 ust. 1 niniejszej ustawy.

2. Przewodniczący Krajowej Rady Sądownictwa zwołuje pierwsze posiedzenie Rady Społecznej w terminie 14 dni od dnia upływu terminu, o którym mowa w ust. 2.

Art. 6. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Podstawy opracowania założeń i projektu ustawy

1. W wyroku z dnia 19 listopada 2019 r. (C-585/18, C-624/18, C-625/18) Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej orzekł m.in., że artykuł 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej i art. 9 ust. 1 dyrektywy Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r., ustanawiającej ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie temu, by spory dotyczące stosowania prawa Unii mogły należeć do wyłącznej właściwości organu niestanowiącego niezawisłego i bezstronnego sądu w rozumieniu pierwszego z tych przepisów. Trybunał wskazał, że o organie niestanowiącym niezawisłego i bezstronnego sądu może być mowa wówczas, gdy obiektywne okoliczności, w jakich został utworzony dany organ, oraz jego cechy, a także sposób, w jaki zostali powołani jego członkowie, mogą wzbudzić w przekonaniu jednostek uzasadnione wątpliwości co do niezależności tego organu od czynników zewnętrznych, w szczególności od bezpośrednich lub pośrednich wpływów władzy ustawodawczej i wykonawczej, oraz jego neutralności względem ścierających się przed nim interesów, i prowadzić w ten sposób do braku przejawiania przez ten organ oznak niezawisłości lub bezstronności, co mogłoby podważyć zaufanie, jakie sądownictwo powinno budzić w jednostkach w społeczeństwie demokratycznym. Jednocześnie TSUE upoważnił Sąd Najwyższy Izbę Pracy i Ubezpieczeń Społecznych do ustalenia - na podstawie wytycznych TSUE - czy Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego jest organem niestanowiącym niezawisły i bezstronny sąd w rozumieniu przepisów traktatowych.

2. Wykonując wyrok TSUE z dnia 19 listopada 2019 r., Sąd Najwyższy Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, w wyroku z dnia 5 grudnia 2019 r. (III PO 7/18) orzekł, że Krajowa Rada Sądownictwa w obecnym składzie nie jest organem bezstronnym i niezawisłym od władzy ustawodawczej i wykonawczej. W konsekwencji Sąd Najwyższy orzekł również, że Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego nie jest sądem w rozumieniu prawa Unii Europejskiej, a przez to nie jest sądem w rozumieniu prawa krajowego.

3. Uchwałą z dnia 23 stycznia 2020 r. (BSA1-4110-1/20) wydaną w składzie trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego - Izby Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, Sąd Najwyższy orzekł, że:

1) nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. albo sprzeczność składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw;

2) nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. albo sprzeczność składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, jeżeli wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności;

3) wykładnia art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. oraz art. 379 pkt 4 k.p.c. przyjęta w uchwale nie ma zastosowania do orzeczeń wydanych przez sądy przed dniem jej podjęcia oraz do orzeczeń, które zostaną wydane w toczących się w tym dniu postępowaniach na podstawie Kodeksu postępowania karnego przed danym składem sądu;

4) nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. albo sprzeczność składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. ma zastosowanie do orzeczeń wydanych z udziałem sędziów Izby Dyscyplinarnej utworzonej w Sądzie Najwyższym na podstawie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym bez względu na datę wydania tych orzeczeń.

4. W wyroku z dnia 2 marca 2021 r. (C-824/18) Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej orzekł m.in., że art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie takim rozwiązaniom prawnym, które - w związku z procesem powoływania sędziów - mogą wzbudzić w przekonaniu jednostek uzasadnione wątpliwości co do niepodatności sędziów na czynniki zewnętrze, w szczególności na bezpośrednie lub pośrednie wpływy władzy ustawodawczej i wykonawczej, oraz co do ich neutralności względem ścierających się przed nimi interesów i prowadzić w ten sposób do braku widocznych oznak niezawisłości lub bezstronności tych sędziów. Jednocześnie TSUE upoważnił Naczelny Sąd Administracyjny do dokonania oceny, czy obowiązujący w Polsce system powoływania sędziów z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa, której członkowie - sędziowie nie są wybierani przez sędziów, narusza przepisy traktatowe w zakresie wynikającym z orzeczenia TSUE.

5. Naczelny Sąd Administracyjny - wykonując orzeczenie TSUE z dnia 2 marca 2021 r. między innymi w wyrokach z dnia 6 maja 2021 r. w sprawach: II GOK 2/18, II GOK 3/18, II GOK 5/18, II GOK 6/18, II GOK 7/18, orzekł że Krajowa Rada Sądownictwa w nowym składzie nie daje wystarczających gwarancji niezależności od organów władzy ustawodawczej oraz władzy wykonawczej w procedurze powoływania sędziów. NSA wskazał, że obecnie 23 z 25 członków Krajowej Rady Sądownictwa jest desygnowanych do jej składu przez inne władze, niż władza sądownicza, zaś zasady i tryb kreowania składu personalnego KRS wyraźnie motywowane są intencją poddania jej swoistego rodzaju kurateli władzy wykonawczej, a więc tym samym większości parlamentarnej, co w kontekście trybu wyboru członków KRS akcentuje znaczenie czynnika (politycznej) lojalności kandydatów wobec podmiotu dokonującego wyboru. NSA podkreślił także, że w składzie KRS nie są reprezentowani wszyscy sędziowie (np. brak reprezentacji sędziów Sądu Najwyższego), co stoi w jawnej sprzeczności z art. 187 pkt 2 Konstytucji RP, który wymaga, aby 15 sędziów - członków KRS wybranych zostało spośród sędziów Sądu Najwyższego, sądów powszechnych, sądów administracyjnych i sądów wojskowych. NSA zaznaczył, że wśród członków KRS, to jest wśród sędziów sądów powszechnych są prezesi oraz wiceprezesi sądów powszechnych powołani przez władzę wykonawczą, co świadczy o ścisłym funkcjonalnym

podporządkowaniu tych członków Rady władzy wykonawczej, reprezentowanej na tym forum przez Ministra Sprawiedliwości, przez co podporządkowanie ma również charakter instytucjonalny.

6. W postanowieniu z dnia 14 lipca 2021 r. (C-204/21) Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej zobowiązał Polskę do:

1) zawieszenia, po pierwsze, stosowania przepisów art. 27 § 1 pkt la ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, zmienionej ustawą z dnia 20 grudnia 2019 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw, na podstawie których Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego jest właściwa do orzekania w pierwszej i w drugiej instancji w sprawach o zezwolenie na pociągnięcie sędziów i asesorów sądowych do odpowiedzialności karnej, na ich tymczasowe aresztowanie, zatrzymanie lub przymusowe doprowadzenie, oraz, po drugie, do zawieszenia skutków wydanych już na podstawie tego artykułu uchwał Izby Dyscyplinarnej zezwalających na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej lub jego zatrzymanie, a także do powstrzymania się od przekazania spraw określonych w wyżej wskazanym artykule do rozpoznania przez organ sądowy, który nie spełnia wymogów niezależności, wskazanych w szczególności w wyroku TSUE z dnia 19 listopada 2019 r. (C-585/18, C-624/18, C-625/18);

2) zawieszenia stosowania przepisów art. 27 § 1 pkt 2 i 3 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, na podstawie których Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego jest właściwa do orzekania w sprawach dotyczących statusu sędziów Sądu Najwyższego i pełnienia przez nich urzędu, w szczególności w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych dotyczących sędziów Sądu Najwyższego i w sprawach z zakresu przeniesienia sędziego Sądu Najwyższego w stan spoczynku oraz do powstrzymania się od przekazania wyżej wymienionych spraw do rozpoznania przez organ sądowy, który nie spełnia wymogów niezależności, wskazanych w szczególności w wyroku TSUE z dnia 19 listopada 2019 r. (C-585/18, C-624/18, C-625/18);

3) zawieszenia stosowania przepisów art. 107 § 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, w brzmieniu nadanym ustawą o zmianie ustawy

- Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw i art. 72 § 1 pkt 1-3 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, zezwalających na pociągnięcie do odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów za badanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy w rozumieniu art. 19 ust. l TUE w związku z art.47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej;

4) zawieszenia stosowania przepisów art. 42a § 1 i 2 i art. 55 § 4 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, w zmienionym brzmieniu, art. 26 § 3, a także art. 29 § 2 i 3 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, oraz art. 5 § la i lb ustawy z dnia 25 lipca 2002 r. – Prawo o ustroju sądów administracyjnych, w brzmieniu nadanym ustawą o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw, jak również art. 8 ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw w zakresie, w jakim uznają za niedopuszczalne, aby sądy krajowe badały spełnienie wymogów Unii Europejskiej dotyczących niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy w rozumieniu art. 19 ust. 1 TUE w związku z art. 47 Karty Praw Podstawowych;

5) zawieszenia stosowania art. 26 § 2, 4-6 i art. 82 § 2-5 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, jak również art. 10 ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw, przekazujących do wyłącznej właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego rozpoznawanie zarzutów braku niezawisłości sędziego lub braku niezależności sądu.

7. W wyroku z dnia 15 lipca 2021 r. (C-791/19) Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej orzekł, że:

1) nie zapewniając niezależności i bezstronności Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, do której właściwości należy kontrola decyzji wydanych w postępowaniach dyscyplinarnych prowadzonych wobec sędziów,

2) dopuszczając, aby w przypadku sędziów sądów powszechnych treść orzeczeń sądowych mogła być kwalifikowana jako przewinienie dyscyplinarne,

3) przyznając Prezesowi kierującemu pracą Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego prawo do dyskrecjonalnego wyznaczania właściwego sądu dyscyplinarnego pierwszej instancji w sprawach sędziów sądów powszechnych, a tym samym nie zapewniając, aby sprawy dyscyplinarne rozstrzygał sąd ustanowiony na mocy ustawy,

4) nie zapewniając, aby sprawy dyscyplinarne sędziów sądów powszechnych zostały rozpoznane w rozsądnym terminie, a także przewidując, że czynności związane z wyznaczeniem obrońcy oraz podjęciem przez niego obrony nie wstrzymują biegu postępowania dyscyplinarnego oraz że sąd dyscyplinarny prowadzi postępowanie pomimo usprawiedliwionej nieobecności zawiadomionego obwinionego sędziego lub jego obrońcy, a tym samym nie zapewniając poszanowania prawa do obrony obwinionych sędziów sądów powszechnych,

- Rzeczpospolita Polska uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciążą na mocy art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE.

TSUE orzekł także, że dopuszczając, aby prawo sądów do kierowania do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym było ograniczone przez możliwość wszczęcia postępowania dyscyplinarnego, Rzeczpospolita Polska uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciążą na mocy art. 267 akapity drugi i trzeci TFUE.

8. W dniu 22 lipca 2021 r. Europejski Trybunał Praw Człowieka wydał wyrok w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce (nr sprawy 43447/19). ETPCz orzekł, że sposób wyboru sędziów do Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego jest rażąco sprzeczny zarówno z polskim prawem, jak też z elementarną zasadą praworządności, jaką jest niezależność sądownictwa. Trybunał uznał, że Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego nie jest sądem ustanowionym ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. Trybunał uznał także, że Krajowa Rada Sądownictwa po zmianach dokonanych w 2017 roku nie zapewnia wystarczających gwarancji niezależności od władzy ustawodawczej i wykonawczej. Zdaniem Trybunału władze polityczne posiadły nadmierny wpływ na

procedurę mianowania sędziów i mogą bezpośrednio lub pośrednio ingerować w to, kto zostanie powołany na urząd sędziego.

9. W dniu 21 września 2021 r. Naczelny Sąd Administracyjny w orzeczeniach w sprawach II GOK 8/18, II GOK 10/18, II GOK 11/18, II GOK 12/18, II GOK 13/18 i II GOK 14/18, wydanych w następstwie wyroku TSUE z dnia 2 marca 2021 r. w sprawie C-824/18, stwierdził, że czynnikami istotnymi dla oceny przesłanki niezależności, jaką powinien spełniać Krajowa Rada Sądownictwa jest: po pierwsze, ukonstytuowane KRS w nowym składzie w drodze skrócenia trwającej cztery lata kadencji członków wcześniej wchodzących w skład tego organu; po drugie, okoliczność, że 15 członków KRS wybieranych spośród sędziów było wcześniej wyłanianych przez środowisko sędziowskie, a obecnie są oni desygnowani przez polski organ władzy ustawodawczej, po trzecie, występowanie ewentualnych nieprawidłowości, jakimi mógł zostać dotknięty proces powoływania niektórych członków KRS w nowym składzie; po czwarte, sposób, w jaki organ ten wypełnia swoje konstytucyjną rolę stania na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów oraz realizuje swoje kompetencje. NSA wskazał, że o ile każdy z tych wymienionych czynników może sam w sobie nie podlegać krytyce i wchodzić w tym wypadku w zakres kompetencji państw członkowskich oraz dokonywanych przez nie wyborów rozwiązań, o tyle ich zbieg, w połączeniu z okolicznościami, w jakich wyborów tych dokonano, może jednak prowadzić do powzięcia wątpliwości co do niezależności organu biorącego udział w procedurze powoływania sędziów, nawet jeżeli taki wniosek nie nasuwałby się, gdyby czynniki te były rozpatrywane oddzielnie. NSA w efekcie wskazał, że obecna KRS nie daje wystarczających gwarancji niezależności od organów władzy ustawodawczej oraz władzy wykonawczej w procedurze powoływania sędziów, podkreślając przy tym, że aktualnie w składzie KRS jest 14 reprezentantów sędziów sądów powszechnych, a nie są w niej reprezentowani sędziowie Sądu Najwyższego oraz sędziowie sądów administracyjnych, co stoi w sprzeczności z art. 187 pkt 2 Konstytucji RP.

Ponadto NSA wskazał, że wśród członków KRS są prezesi oraz wiceprezesi sądów powszechnych powołani przez władzę wykonawczą w miejsce wcześniej przez tę władzę odwołanych w trakcie trwania kadencji. Prowadzi to do wniosku o ścisłym funkcjonalnym podporządkowaniu tych członków KRS władzy wykonawczej. NSA stwierdził, że segment

władzy wykonawczej, ale również i władzy ustawodawczej (zważywszy na swoistą fuzję tych władz wynikającą z logiki przyjętego systemu rządów), a więc władze, które ze swej natury mają charakter polityczny, istotnie zyskały na znaczeniu oraz wpływie w organie, którego podstawową funkcją jest strzeżenie niezależności sądów i niezawisłości sędziów.

NSA przywołał fakt, że 23 z 25 członków KRS jest desygnowanych do jej składu przez inne władze niż władza sądownicza. Przy tym, zasady wyboru przez Sejm 15 sędziów do KRS trzeba uznać za dalece odbiegające od respektowania zasady reprezentatywności, skoro ich wybór, nie dość, że dokonywany jest przez pierwszą izbę parlamentu (Sejm), to może następować również spośród kandydatów zgłaszanych przez grupę 25 sędziów, z wyłączeniem sędziów w stanie spoczynku. Tak określone kwantytatywne kryterium skuteczności zgłoszenia kandydatury nie stanowi miarodajnego kryterium oceny reprezentatywności kandydata, zwłaszcza gdy zestawić je z liczbą czynnych sędziów, a ponadto gdy zestawić je z praktyką oceny jego spełniania. Ta bowiem dopuszczała udzielanie poparcia własnej kandydaturze, wzajemne popieranie się kandydatów, czy też nawet – w skrajnym przypadku – wykorzystywanie jako udzielonego poparcia skutecznie wycofanego przez sędziów pierwotnie wspierających kandydaturę. NSA wskazał, że zasady i tryb kreowania składu personalnego KRS wyraźnie więc były motywowane intencją poddania jej swoistego rodzaju kurateli władzy wykonawczej, a więc tym samym większości parlamentarnej, co w kontekście trybu wyboru członków KRS oraz wymaganej do tego większości, a także w relacji do wskazanego funkcjonalnego oraz instytucjonalnego podporządkowania KRS akcentuje również znaczenie czynnika (politycznej) lojalności kandydatów wobec podmiotu dokonującego wyboru. Zdaniem NSA tak kształtowany skład KRS niweczy możliwość efektywnego realizowania przez nią podstawowej funkcji, a mianowicie strzeżenia niezależności sądów i niezawisłości sędziów.

10. Postanowieniem wiceprezesa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 27 października 2021 r. (C-204/21), Polska została zobowiązana do zapłaty na rzecz Komisji Europejskiej okresowej kary pieniężnej w wysokości 1 000 000 EUR dziennie, licząc od dnia doręczenia Rzeczypospolitej Polskiej tego postanowienia do dnia, w którym Polska wypełni zobowiązania wynikające z postanowienia wiceprezesa Trybunału z dnia 14 lipca 2021 r.

(C-204/21) lub - w braku zastosowania się do tego postanowienia - do dnia wydania wyroku kończącego postępowanie w sprawie C-204/21.

11. W dniu 28 października 2021 r. Krajowa Rada Sądownictwa została pozbawiona członkostwa w Europejskiej Sieci Rad Sądownictwa (ENCJ). W uzasadnieniu decyzji wskazano, że sposób wyboru sędziów - członków KRS nie gwarantuje niezależności od władzy ustawodawczej i wykonawczej, a taka niezależność jest warunkiem członkostwa w ENCJ.

12. W wyroku z dnia 8 listopada 2021 r. wydanym w sprawie Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce (nr sprawy 49868/19 i 57511/19) Europejski Trybunał Praw Człowieka orzekł, że po zmianach ustawowych dotyczących Krajowej Rady Sądownictwa dokonanych w 2017 r., władza sądownicza w Polsce została pozbawiona możliwości realnego wpływu na funkcjonowanie KRS, zaś władza wykonawcza i ustawodawcza, które uzyskały decydujący wpływ na kształtowanie składu Krajowej Rady Sądownictwa w pełni kontrolują funkcjonowanie tego organu. ETPCz uznał, że Krajowa Rada Sądownictwa w obecnym kształcie jest ciałem niedającym gwarancji niezależności od władzy ustawodawczej i władzy wykonawczej. Trybunał uznał, że efektem tego stanu rzeczy jest możliwość bezpośredniego wpływu władzy wykonawczej i ustawodawczej na proces powoływania sędziów w Polsce.

ETPCz w wyroku z dnia 8 listopada 2021 r. jednoznacznie wskazał, że tryb powoływania sędziów w Polsce przewiduje nieprawidłowy - nadmierny wpływ władzy ustawodawczej i wykonawczej na proces nominacyjny sędziów, co zdaniem Trybunału jest niezgodne z art. 6 ust 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. Trybunał uznał, że jest to fundamentalna nieprawidłowość mająca wpływ na nienależytą obsadę sądów, albowiem osoby powołane na stanowiska sędziowskie w ramach wadliwej procedury nie gwarantują, że sąd w składzie którego zasiadają, jest niezawisłym i bezstronnym sądem ustanowionym przez prawo.

ETPCz orzekł, że jeżeli chodzi o obsadę Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego, doszło do dwóch fundamentalnych naruszeń prawa, które rzutują na prawidłowość sędziowskich powołań w tej izbie. Po pierwsze, wnioski o powołanie do pełnienia urzędu sędziowskiego zostały wystosowane przez Krajową Radę Sądownictwa ukształtowaną na podstawie ustawy zmieniającej z 2017 r., a zatem przez organ nie dający

wystarczających gwarancji niezależności od władzy ustawodawczej i wykonawczej. Po drugie, Prezydent RP, pomimo wstrzymania przez Naczelny Sąd Administracyjny wykonania uchwał Krajowej Rady Sądownictwa w sprawie powołania sędziów do Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego, powołał na stanowiska sędziowskie osoby wskazane w tych uchwałach, rażąco lekceważąc tym samym prawo. Trybunał wskazał, że powyższe uchybienia uniemożliwiają uznanie Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego za sąd ukształtowany przez prawo w rozumieniu art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.

13. W dniu 11 października 2021 r. Naczelny Sąd Administracyjny rozpoznał siedem kolejnych odwołań od uchwał Krajowej Rady Sądownictwa w przedmiocie przedstawienia (nieprzedstawienia) wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego. Jedna sprawa dotyczyła uchwały Krajowej Rady Sądownictwa z 28 sierpnia 2018 r. nr 331/2018 w przedmiocie przedstawienia (nieprzedstawienia) wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych (sygn. akt II GOK 9/18), zaś pozostałe sprawy dotyczyły uchwały KRS z 23 sierpnia 2018 r. nr 317/2018 w przedmiocie przedstawienia (nieprzedstawienia) wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Dyscyplinarnej (sygn. akt GOK 15/18, IIGOK16/18, IIGOK 17/18, II GOK 18/18, II GOK 19/18, II GOK 20/18).

Założenia do projektowanej ustawy

Celem projektowanej ustawy jest przede wszystkim przywrócenie przepisom regulującym sposób wyboru sędziów do Krajowej Rady Sądownictwa treści zgodnej z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej oraz usunięcie negatywnych konsekwencji wadliwego rozwiązania obowiązującego od 2018 r. Projektowana ustawa ma również na celu dostosowanie przepisów ustawowych do standardów określonych w orzeczeniach Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz w orzeczeniach Sądu Najwyższego i Naczelnego Sądu Administracyjnego, dotyczących gwarancji odrębności i niezależności władzy sądowniczej od innych władz państwowych,

w tym gwarancji niezależności Krajowej Rady Sądownictwa od organów władzy ustawodawczej oraz władzy wykonawczej w procedurze powoływania sędziów.

Zmiany w ustawie o Krajowej Radzie Sądownictwa (art. 1)

Zgodnie z art. 186 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (dalej: Konstytucja RP) podstawową funkcją ustrojową Krajowej Rady Sądownictwa jest stanie na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów. Funkcja ta może być realizowana prawidłowo wyłącznie, gdy Krajowa Rada Sądownictwa jest organem niezawisłym i niezależnym od innych władz. Gwarancje tej niezależności i niezawisłości przewidują art. 187 ust. 1 i 3 Konstytucji RP, które określają skład Krajowej Rady Sądownictwa oraz ustanawiają 4-letnią kadencję jej wybranych członków. Zasadniczą część składu Krajowej Rady Sądownictwa – zgodnie z art. 187 ust. 1 pkt 2 Konstytucji RP – stanowić powinni przedstawiciele sędziów Sądu Najwyższego, sądów powszechnych, sądów administracyjnych i sądów wojskowych. Wybór przedstawicieli środowiska sędziów do Krajowej Rady Sądownictwa powinien zatem mieć charakter autonomiczny i być realizowany przez środowisko sędziów, bez możliwości czynnego udziału organów władzy ustawodawczej i wykonawczej.

W celu przywrócenia Krajowej Radzie Sądownictwa zdolności do prawidłowej realizacji jej konstytucyjnych funkcji i zadań, doprowadzenia do stanu zgodnego z art. 187 ust. 1 pkt 2 Konstytucji RP, a także art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, oraz art. 2 i art. 19 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej, wykonując wyroki Sądu Najwyższego, Naczelnego Sądu Administracyjnego, Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka[1)], Sejm Rzeczypospolitej Polskiej stwierdził, że zgodnie z przywołanymi orzeczeniami:

[1)] W szczególności: wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 19 listopada 2019 r., wydany w połączonych sprawach o sygn. C-585/18, C-624/18 i C-625/18; wyrok Sądu Najwyższego Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 5 grudnia 2019 r., sygn. III PO 7/18; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., wydana w składzie trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego, tj.: Izby Cywilnej, Izby Karnej, Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, sygn. BSA I-4110-1/20; wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 2 marca 2021 r. (sprawa o sygn. C-824/18); wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 22 lipca 2021 r. (Reczkowicz przeciwko Polsce, sygn. 43447/19); wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 8 listopada 2021 r. (Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce, sygn. 49868/19 i 57511/19); uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., wydana w składzie 7 sędziów Sądu Najwyższego, sygn. I KZP 2/22; wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 23 listopada 2023 r. (Wałęsa przeciwko Polsce, sygn. 50849/21); wyroki Naczelnego Sądu Administracyjnego wydane w sprawach o sygn.: II GOK 2/18, II GOK 3/18, II GOK 5/18, II GOK 6/18 i II GOK 7/18 – w związku z którymi Naczelny Sąd Administracyjny wystąpił z pytaniem prejudycjalnym do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, a także kolejne wyroki wydane w analogicznych sprawach o sygn.: II GOK 4/18, II GOK

1) uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 6 marca 2018 r. w sprawie wyboru członków Krajowej Rady Sądownictwa, opublikowana w „Monitorze Polskim” z dnia 12 marca 2018 r. (poz. 276),
2) uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 20 maja 2021 r. w sprawie wyboru członka Krajowej Rady Sądownictwa, opublikowana w „Monitorze Polskim” z dnia 27 maja 2021 r. (poz. 497),
3) uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 12 maja 2022 r. w sprawie wyboru członków Krajowej Rady Sądownictwa, opublikowana w „Monitorze Polskim” z dnia 19 maja 2022 r. (poz. 485)

– zostały podjęte z rażącym naruszeniem Konstytucji RP.

Skutkiem ich podjęcia było ukształtowanie składu Krajowej Rady Sądownictwa w sposób sprzeczny z Konstytucją RP, Traktatem o Unii Europejskiej oraz Konwencją o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, a w konsekwencji utrata zdolności do realizacji przez Krajową Radę Sądownictwa jej konstytucyjnych funkcji i zadań, w tym w szczególności zdolności do stania na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów.

Zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej z 1997 r. Krajowa Rada Sądownictwa (KRS) składa się z:

1) Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, Ministra Sprawiedliwości, Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego i osoby powołanej przez Prezydenta Rzeczypospolitej;
2) piętnastu członków wybranych spośród sędziów Sądu Najwyższego, sądów powszechnych, sądów administracyjnych i sądów wojskowych;
3) czterech członków wybranych przez Sejm spośród posłów oraz dwóch członków wybranych przez Senat spośród senatorów.

Zarówno dla stron porozumienia zawartego między rządem i opozycją w 1989 r. (Okrągły Stół), jak i dla członków Komisji Konstytucyjnej Zgromadzenia Narodowego pracujących nad projektem Konstytucji było jasne, że sędziów do KRS wybierać mają sędziowie (zob. stenogramy posiedzeń). Tak też przepis ten był rozumiany od wejścia w życie Konstytucji z 1997 r. Zasada wyboru członków KRS, o których mowa w art. 187 ust. 1 pkt 2 Konstytucji, przez sędziów, wynika więc z wykładni systemowej, a do tego znajduje wsparcie w wykładni historycznej.

8/18, II GOK 10/18, II GOK 11/18, II GOK 12/18, II GOK 13/18, II GOK 14/18, II GOK 9/18, II GOK 15/18, II GOK 16/18, II GOK 17/18, II GOK 18/18, II GOK 19/18 i II GOK 20/18.

Choć Konstytucja wyraźnie wskazuje rolę Sejmu, jak i Senatu, przy obsadzie składu Rady (wybór – odpowiednio czterech i dwóch członków), w ustawie z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw przeniesiono kompetencję do wyboru 15 sędziów-członków Rady na Sejm. W zasadzie we wszystkich opiniach prawnych wskazywano wówczas na niezgodność tego rozwiązania z Konstytucją. W praktyce rozwiązanie przyjęte w 2017 r. niesie także negatywne proceduralne, prawne i finansowe konsekwencje dla obywateli polskich i Państwa Polskiego w międzynarodowym i wewnątrzunijnym obrocie prawnym.

Jakkolwiek można dyskutować na temat optymalnej liczby członków KRS wybieranych przez poszczególne podmioty, bez zmiany Konstytucji nie jest możliwa zmiana w tym zakresie: 15 członków spośród sędziów powinni wybierać sędziowie. Najlepszym możliwym rozwiązaniem jest obecnie dostosowanie treści ustawy o KRS do Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Nowością zaproponowaną w projekcie, w stosunku do stanu prawnego sprzed 2018 r., jest to, że 15 sędziów do KRS będzie wybieranych w wyborach bezpośrednich przez wszystkich sędziów polskich. Do 2018 r. sędziowie byli wybierani do KRS przez zgromadzenia ogólne lub zgromadzenia przedstawicieli.

Należy mieć na względzie, że zgodnie z Konstytucją „Krajowa Rada Sądownictwa stoi na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów”. Sądy powinny być niezależne zarówno od władzy ustawodawczej, jak i wykonawczej. Niezgodność rozwiązania wprowadzonego w 2018 r. przewidującego, że Sejm wybiera w sumie 19 z 25 członków KRS, polega na tym, że na straży niezależności sądów stoi organ wyłoniony przez aktualną partyjną większość sejmowo-rządową. KRS zdominowana przez większość sejmowo - rządową nie jest w stanie stać na straży niezależności od tej większości (Sejmu, rządu, partii).

By zdemokratyzować wybór sędziów do KRS przez sędziów, projekt przewiduje możliwość zgłaszania kandydatów na członków KRS – spośród sędziów – także przez grupy obywateli mających prawo wyborcze w wyborach do Sejmu.

Dopełnieniem tego najbardziej demokratycznego od 1989 r. sposobu obsadzania organu (którego główne zadanie to selekcja najlepszych kandydatów na stanowiska sędziowskie) jest propozycja utworzenia przy nim organu opiniodawczego składającego się z przedstawicieli instytucji, grup zawodowych i stowarzyszeń działających w obszarze praw człowieka lub wymiaru sprawiedliwości.

Nie ma wątpliwości, że rdzeniem władzy w demokratycznym państwie jest partia (koalicja), która uzyskała większość w parlamencie (lub jego pierwszej izbie), w wolnych, uczciwych wyborach. Nie ma też wątpliwości, że nawet władza wybrana w wyborach musi być kontrolowana (ograniczana) przez takie instytucje, jak niezależne sądy, niezależne media i muszą jej towarzyszyć inne niezależne organy (czy to niezależny prezydent, niezależna druga izba, czy niezależny samorząd terytorialny). Warto zwrócić uwagę, że tylko niezależny od partii rządzącej sąd (konstytucyjny, administracyjny, cywilny czy karny) jest w stanie zapewnić obywatelowi sprawiedliwy wyrok w przypadku, gdy po stronie przeciwnej stanie reprezentant aktualnej władzy lub partii rządzącej (jako reprezentant organu władzy bądź jako prywatna osoba).

Zasady kształtowania składu Krajowej Rady Sądownictwa w części sędziowskiej powinny odpowiadać uregulowaniom konstytucyjnym i traktatowym. W związku z powyższym:

1) Wprowadzono rozwiązanie, zgodnie z którym sędziowie – członkowie Krajowej Rady Sądownictwa, jako reprezentanci władzy sądowniczej, zgodnie ze standardem europejskim, winni być wybierani przez sędziów, nie zaś przez Sejm (art. 11a). Wybory powinny mieć charakter bezpośredni i tajny. Należy przypomnieć treść „Opinii Rady Wykonawczej Europejskich Sieci Rad Sądownictwa (ENCJ) na temat projektów ustaw przedstawionych przez rząd polski" z dnia 30 stycznia 2017 r. Wskazano w niej, że „Europejska Sieć Rad Sądownictwa ma w tej materii jasne normy, które stanowią, iż mechanizm powoływania członków Rady wybieranych spośród sędziów musi być systemem, który wyklucza ingerencję władzy wykonawczej lub ustawodawczej". Europejska Sieć Rad Sądownictwa podkreśliła również, że mechanizm powoływania członków Rady wybieranych spośród sędziów musi „wykluczać ingerencję władzy wykonawczej lub ustawodawczej", a wybór sędziów powinien być dokonywany jedynie przez innych sędziów na zasadzie szerokiej reprezentacji odpowiednich sektorów władzy sądowniczej. Powyższe zasady znajdują swoje odzwierciedlenie również w Podstawowych zasadach niezależności sądów i niezawisłości sędziów zatwierdzonych przez Zgromadzenie Ogólne ONZ (rezolucje: 40/32 z dnia 29 listopada 1985 roku i 40/146 z dnia 13 grudnia 1985 roku) oraz Zaleceniach Nr R(94) Komitetu Ministrów dla Państw Członkowskich Rady Europy dotyczących niezawisłości, sprawności i roli sędziów (przyjętych przez Komitet Ministrów w dniu 13 X 1994 roku na 516 posiedzeniu zastępców ministrów). Zgodnie z określonymi w tych dokumentach zasadami, wszystkie

decyzje dotyczące kariery zawodowej sędziów powinny się opierać na obiektywnych kryteriach, a rekrutacji i awansowania sędziów należy dokonywać na podstawie ich osiągnięć z uwzględnieniem kwalifikacji, prawości, zdolności i sprawności. Europejska Karta Ustawowych Zasad dotyczących Sędziów (dostępna na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości: http://bip.ms.gov.pl/pl/ministerstwo/wspolpraca-miedzynarodowa/wspolpracaeuropejska/europejskie-standardy-prawne-dotyczace-sedziow/) przewiduje w punkcie 1.3: „W odniesieniu do każdej decyzji dotyczącej naboru, rekrutacji, nominacji, przebiegu kariery zawodowej czy zakończenia wykonywania zawodu przez sędziego, statut przewiduje udział organu, niezależnego od organów władzy wykonawczej i ustawodawczej, w którym co najmniej połowa zasiadających to sędziowie wybierani przez innych sędziów, zgodnie z zasadami zapewniającymi jak najszerszą reprezentację sędziów”. W wyroku z 8 listopada 2021 r. (sprawa nr 49868/19 i 57511/19) Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu orzekł, że udział Krajowej Rady Sądownictwa, w której skład wchodzą sędziowie wybrani przez parlament po odebraniu prawa ich wyboru sędziom, powoduje, że osoba powołana w taki sposób nie gwarantuje prawa do niezależnego i bezstronnego sądu. Polska została zobowiązana do podjęcia działań usuwających tę wadliwość i projekt ustawy jest realizacją tych zaleceń;

2) Zaproponowano rozwiązanie, zgodnie z którym w Krajowej Radzie Sądownictwa będą reprezentowani wszyscy sędziowie (Sądu Najwyższego, sądów powszechnych, sądów administracyjnych i sądów wojskowych). Celem powyższych regulacji (art. 11a) jest zapewnienie w Radzie możliwie najszerszej reprezentacji sędziów. W odniesieniu do zasad wyboru obowiązujących przed 2018 r. podnoszono, że kurialny system wyboru deprecjonuje rolę sędziów sądów rejonowych. W wyniku zmian z 2018 r. w skład rady weszli niemal wyłącznie sędziowie sądów rejonowych. Projektowana regulacja zmierza do zapewnienia uczestnictwa w Radzie sędziom wszystkich sądów, odpowiedniego do ich liczebności.

3) W związku z powyższym proponuje się, aby do składu Rady wybierani byli przez sędziów:
   a) Sądu Najwyższego – jeden sędzia tego Sądu,
   b) sądów apelacyjnych – jeden sędzia sądu apelacyjnego,
   c) sądów okręgowych – dwóch sędziów sądów okręgowych,
   d) sądów rejonowych – ośmiu sędziów sądów rejonowych,

e) sądów wojskowych – jeden sędzia sądu wojskowego,

f) Naczelnego Sądu Administracyjnego – jeden sędzia tego Sądu,

g) wojewódzkich sądów administracyjnych – jeden sędzia wojewódzkiego sądu administracyjnego.

Zaproponowany w projekcie podział mandatów, o których obsadzeniu mają decydować sędziowie poszczególnych pionów lub szczebli sądownictwa, odpowiada stosunkowi liczby sędziów sądów wskazanych w kolejnych punktach art. 11a ust. 1 do łącznej liczby wszystkich sędziów. Jednocześnie projekt respektuje mechanizm demokratycznego wyłaniania przez sędziów swoich przedstawicieli – to sędziowie będą decydować, kto ma reprezentować ich środowisko w KRS. Sędziowie sądów rejonowych będą mogli objąć osiem mandatów w Radzie, co stanowi większość (8 na 15) mandatów wśród członków Rady będących sędziami.

4) Projektowana regulacja zmierza do wprowadzenia zmodyfikowanej procedury wyboru sędziów do KRS. Oprócz wspomnianego już powrotu do formuły wyboru przedstawicieli środowiska sędziowskiego przez sędziów, projekt wprowadza też nowe elementy tej procedury. Jednym z najważniejszych jest znaczące poszerzenie kręgu podmiotów uprawnionych do zgłaszania kandydatów na członków KRS wywodzących się z grona sędziów (art. 11c ust. 1 pkt 2 – 6). Poza grupami sędziów oraz grupami co najmniej 2 000 obywateli, prawo do zgłoszenia kandydata do KRS przysługiwać będzie również: Naczelnej Radzie Adwokackiej, Krajowej Radzie Radców Prawnych, Krajowej Radzie Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym, organom uczelni publicznych uprawnionym do nadawania stopni naukowych w dziedzinie nauk społecznych dyscyplinie naukowej nauki prawne. Rozwiązanie to wychodzi naprzeciw postulatom, od lat zgłaszanym przez środowiska prawnicze, dotyczącym aktywnego włączenia zarówno ich samorządów jak i ośrodków naukowych w procedurę nominacyjną przedstawicieli władzy sądowniczej, nie tylko w odniesieniu do członków KRS, ale również względem sędziów Trybunału Konstytucyjnego. Prawo zgłaszania kandydatów na sędziów – członków KRS powinna mieć określona grupa sędziów (art. 11c ust. 1 pkt 1 zmienionej ustawy), a także samorządy prawnicze, grupy obywateli oraz organy uprawnione do nadawania stopni naukowych w dziedzinie nauk społecznych dyscyplinie naukowej nauki prawne (art. 11c ust. 1 pkt 2-6 zmienionej ustawy). Grupy sędziów lub obywateli, a także organy wymienione w przepisie mogą zgłosić tylko jednego kandydata na członka Rady. Także sędzia oraz obywatel mogą udzielić poparcia tylko jednej kandydaturze, a sędzia

nie może poprzeć sam siebie. Taki zapis ma przeciwdziałać przedłużaniu procedury wyboru sędziów do KRS. Jednocześnie przepis jest zgodny z literalnym brzmieniem art. 11c ust. 1 in principio zmienionej ustawy), wskazującym na „Prawo zgłoszenia kandydata na członka Rady ma", tj. jednego kandydata.

5) Prawo poparcia zgłoszenia kandydata na członka KRS oraz kandydowania na członka KRS nie powinno przysługiwać sędziemu, który jest, albo w okresie trzech lat przed dniem ogłoszenia wyborów, był delegowany do pełnienia czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości, albo w innym urzędzie podległym władzy wykonawczej (art. 11c ust. 3); ograniczenie możliwości kandydowania na stanowisko członka Rady znajduje uzasadnienie w dotychczas zgromadzonych opiniach i stanowiskach Krajowej Rady Sądownictwa oraz w orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 stycznia 2009 r. (sygn. akt: K45/07). Krajowa Rada Sądownictwa kilkakrotnie wyrażała pogląd, że sędzia oddelegowany do pełnienia czynności w Ministerstwie Sprawiedliwości nie może aktywnie uczestniczyć w orzekaniu, a delegacja do tych czynności powinna być czasowa. Z kolei Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 2009 r. uznał, że łączenie przez sędziego funkcji orzeczniczych z wykonywaniem czynności administracyjnych, na podstawie delegowania do Ministerstwa Sprawiedliwości i jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Sprawiedliwości, jest niezgodne z zasadą podziału i równowagi władzy. Narusza też niezależność sądów, gdyż powoduje zacieranie się różnicy między wykonywaniem wymiaru sprawiedliwości a pracą na rzecz władzy wykonawczej. Tymczasem podstawowym założeniem ukształtowania składu Rady jest równoważenie się w nim przedstawicieli innych władz niż sądownicza. Proporcje są precyzyjnie wskazane w Konstytucji. Potwierdzeniem tego jest art. 187, zgodnie z którym Krajowa Rada Sądownictwa składa się z: Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, Ministra Sprawiedliwości, Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego i osoby powołanej przez Prezydenta Rzeczypospolitej oraz piętnastu członków wybranych spośród sędziów Sądu Najwyższego, sądów powszechnych, sądów administracyjnych i sądów wojskowych, czterech członków wybranych przez Sejm spośród posłów oraz dwóch członków wybranych przez Senat spośród senatorów. Sędziowie, którzy *de iure* pełnią funkcje urzędnicze i podlegają Ministrowi Sprawiedliwości – Prokuratorowi Generalnemu, gdyby mogli zostać członkami KRS, *de iure* i *de facto* stanowiliby reprezentację tego ostatniego. W konsekwencji doszłoby do naruszenia zasad kształtowania składu KRS. Konieczność

zachowania wysokich standardów uzasadnia też, by sędziowie – urzędnicy przez okres co najmniej trzech lat po zakończeniu okresu delegacji nie mogli kandydować do KRS.

6) Prawo poparcia zgłaszania na członka Rady oraz kandydowania na członka Rady wyłączono sędziom w stanie spoczynku, jako że prawo wyborcze do KRS ma przysługiwać sędziom aktywnym zawodowo.

7) Nie można łączyć funkcji wybieranego członka Rady ze stanowiskiem prezesa sądu, prezesa izby, wiceprezesa sądu, zastępcy prezesa sądu, rzecznika dyscyplinarnego i zastępcy rzecznika dyscyplinarnego. Kadencja prezesa sądu, prezesa izby, wiceprezesa sądu, zastępcy prezesa sądu, rzecznika dyscyplinarnego, zastępcy rzecznika dyscyplinarnego wygasa z chwilą wybrania sędziego sprawującego taką funkcję na członka Rady. W okresie sprawowania mandatu członka Rady sędziemu nie można powierzyć ww. funkcji.

8) Jako organ zarządzający wybory do Rady – członków KRS, będących sędziami wskazano (art. 11b) Państwową Komisję Wyborczą, jako stały najwyższy organ wyborczy właściwy w sprawach przeprowadzania wyborów i referendów. Uchwała Państwowej Komisji Wyborczej w sprawie zarządzenia wyborów będzie podlegała ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski". Obligatoryjne elementy uchwały o zarządzeniu wyborów członków Rady określa projektowany art. 11b ust. 2, zgodnie z którym określa się termin zgłaszania kandydatów, dzień wyborów, przypadający najpóźniej na miesiąc przed upływem kadencji członka Rady, liczbę wybieranych członków Rady przez sędziów, o których mowa w art. 11a ust. 1, przeprowadzenie wyborów przy użyciu kart wyborczych albo w formie głosowania elektronicznego oraz terminy czynności wyborczych.

9) Projekt przewiduje, że kandydatów zgłasza się na piśmie Państwowej Komisji Wyborczej, w terminie miesiąca od dnia ogłoszenia uchwały, o której mowa art. 11b ust. 1.

10) W art. 11c ust. 9-12 projektu ustawy zmieniającej sformułowano wymagania dla zgłoszenia kandydata na członka Rady. Zgłoszenie kandydata obejmuje informacje o kandydacie, pełnionych dotychczas funkcjach i działalności społecznej oraz innych istotnych zdarzeniach mających miejsce w trakcie pełnienia przez kandydata urzędu sędziego. Do zgłoszenia dołącza się zgodę sędziego na kandydowanie na członka Rady. W przypadku grup, o których mowa w ust. 1 pkt 1 (grupa sędziów) i 6 (grupa obywateli), zgłoszenia kandydata dokonuje na piśmie pełnomocnik. Pełnomocnikiem jest osoba

wskazana przez kandydata na członka Rady, spośród osób znajdujących się na liście poparcia kandydata. Do zgłoszenia kandydata przez grupy sędziów, o których mowa w art. 11c ust. 1 pkt 1 załącza się wykaz sędziów popierających zgłoszenie, zawierający ich imiona, nazwiska, miejsca służbowe, numery ewidencyjne PESEL i własnoręcznie złożone podpisy. Do zgłoszenia kandydata przez grupę co najmniej 2 000 obywateli mających prawo wybierania do Sejmu załącza się wykaz obywateli popierających zgłoszenie, zawierający ich imiona, nazwiska, adresy zamieszkania, numery ewidencyjne PESEL i własnoręcznie złożone podpisy.

11) Państwowa Komisja Wyborcza weryfikuje prawidłowość zgłoszeń kandydatów (art. 11c ust. 15-22).

a) Analogicznie jak w przypadku wyborów powszechnych Państwowa Komisja Wyborcza dokonuje sprawdzenia prawidłowości złożenia wymaganej liczby podpisów przez sędziów lub grupę obywateli popierających zgłoszenie.

b) Informacji w zakresie posiadania przez kandydata statusu sędziego mającego prawo kandydowania na członka Rady oraz posiadania przez osoby popierające zgłoszenie statusu sędziego mającego prawo poparcia kandydata na członka Rady udziela Państwowej Komisji Wyborczej Minister Sprawiedliwości (art. 11c ust. 16 i 17).

c) Jeżeli po przeprowadzeniu postępowania okaże się, że kandydat nie posiada statusu sędziego mającego prawo kandydowania na członka Rady lub liczba prawidłowo złożonych podpisów przez sędziów lub obywateli popierających zgłoszenie jest mniejsza niż wymagana, Państwowa Komisja Wyborcza odmawia przyjęcia zgłoszenia (art. 11c ust. 18).

d) Poza ww. przypadkami organ zarządzający wybory odmawia przyjęcia zgłoszenia kandydata, jeżeli do zgłoszenia nie dołączono zgody sędziego na kandydowanie na członka Rady, wykazu sędziów popierających zgłoszenie, wykazu obywateli popierających zgłoszenie. Rozwiązanie w tym zakresie wydaje się niezbędne celem zapobieżenia próbom obstrukcji procedury wyborczej sędziów do KRS poprzez nieczynienie w zgłoszeniu kandydata zadość tak oczywistym wymaganiom, od których zależą dalsze czynności. Opisane braki stanowią przejaw braku zainteresowania rzeczywistym zgłoszeniem kandydatury określonego sędziego. Tak istotne braki nie powinny być sanowane w postępowaniu naprawczym, co przyczyniłoby się do przewlekania procedury wyborów, lecz skutkować odmową przyjęcia zgłoszenia a limine.

e) Jeżeli zgłoszenie kandydata nie może otrzymać prawidłowego biegu wskutek niezachowania wymagań określonych w ust. 9-12 innych niż niedołączenie zgody sędziego na kandydowanie na członka Rady, wykazu sędziów lub obywateli popierających zgłoszenie, Państwowa Komisja Wyborcza wzywa zgłaszającego o uzupełnienie lub poprawienie zgłoszenia w terminie siedmiu dni od dnia doręczenia wezwania. Po bezskutecznym upływie terminu Państwowa Komisja Wyborcza odmawia przyjęcia zgłoszenia kandydata.

f) Uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej odmawiającą przyjęcia zgłoszenia wraz z uzasadnieniem doręcza się niezwłocznie zgłaszającemu kandydata albo pełnomocnikowi (art. 11c ust. 21).

g) Projekt przewiduje możliwość zaskarżenia do Sądu Najwyższego uchwały Państwowej Komisji Wyborczej odmawiającej przyjęcia zgłoszenia kandydata na członka Rady. Celem tego przepisu jest zapobieżenie przypadkom zniekształcania woli osób wspierających konkretne kandydatury sędziów aspirujących do członkostwa w Radzie. Sąd Najwyższy rozpozna skargę w terminie 3 dni w postępowaniu nieprocesowym, w składzie 3 sędziów. Ze względu na charakter sprawy, propozycja tak szybkiej procedury wydaje się uzasadniona. Porównywalna regulacja określająca termin rozpatrzenia sprawy przez Sąd Najwyższy zawarta jest w ustawie z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym, jak również w ustawie z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (rozpatrywanie przez Sąd Najwyższy skargi na postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej o odmowie przyjęcia zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego). W wyniku rozpoznania skargi Sąd Najwyższy zaskarżoną uchwałę zmienia albo utrzymuje w mocy. Od postanowienia Sądu Najwyższego nie przysługuje środek prawny. W przypadku nierozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy w terminie trzech dni postępowanie przed Sądem Najwyższym umarza się z mocy prawa, a uchwała odmawiająca przyjęcia zgłoszenia jest wiążąca (art. 11c ust. 22).

12) Projekt reguluje obligatoryjne wysłuchanie publiczne i możliwość zadawania pytań kandydatom na członków Rady (art. 11c ust. 23). Instytucja ta nawiązuje do nieformalnej instytucji Obywatelskiego Monitoringu Kandydatów na Sędziów TK i Prokuratora Generalnego. Za właściwe należy uznać sformalizowanie tej instytucji, tak, aby opinia publiczna mogła zapoznać się z wszystkimi kandydaturami i skonfrontować je z wynikiem wyborów.

13) Wybory powinny być przeprowadzone albo w formie głosowania tradycyjnego (za pomocą kart wyborczych) albo w formie głosowania elektronicznego (zapewniającego tajność i bezpieczeństwo głosowania) – przy czym ustawa powinna przewidywać obie możliwości, zaś decyzja o przeprowadzeniu głosowania w określonej formie należałaby do organu zarządzającego wybory (art. 11d ust. 1).
14) W przypadku głosowania tradycyjnego komisje skrutacyjne byłyby tworzone w poszczególnych sądach przez prezesów sądów, przy czym Państwowa Komisja Wyborcza powinna mieć możliwość tworzenia wspólnych komisji skrutacyjnych dla kilku sądów (art. 11e ust. 2).
15) Zgodnie z projektowanym art. 11g wybory do KRS piętnastu sędziów przeprowadza Państwowa Komisja Wyborcza. Przyjęto założenie, że głosy oddane w wyborach, a w przypadku wyborów w formie głosowania za pomocą kart wyborczych, głosy wraz z niewykorzystanymi kartami do głosowania, protokół wyborczy sporządzony przez komisję skrutacyjną oraz listy głosujących, przekazywane są niezwłocznie Państwowej Komisji Wyborczej (ust. 3). Niezwłocznie po zakończeniu głosowania przystępuje ona do obliczenia głosów i sporządza protokół wyborczy. W projektowanym art. 11a ust. 3 przyjęto, że członkiem Rady zostaje kandydat, który otrzymał najwięcej głosów w danej grupie sędziów, o której mowa w art. 11a ust. 1, a w przypadku wyboru kilku członków Rady – kandydaci, którzy otrzymali kolejno w danej grupie sędziów, o której mowa w ust. 1, największą liczbę głosów. W przypadku uzyskania przez kandydatów równej liczby głosów, członkiem Rady zostaje sędzia starszy służbą w danej grupie sędziów. Jak wynika z powyższego w przypadku uzyskania przez kandydatów równej liczby głosów rozstrzygający będzie staż na stanowisku sędziego, a więc kryterium stosowane już w przepisach regulujących ustrój poszczególnych pionów sądownictwa.
16) Państwowa Komisja Wyborcza w terminie trzech dni od daty sporządzenia protokołu wyborczego ogłasza wyniki, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” (art. 11g ust. 5).
17) W art. 11h projektodawca nakłada na Państwową Komisję Wyborczą obowiązek niezwłocznego udostępnienia dokumentów związanych z wyborami. Organ nie czyni jednak tego z urzędu, lecz na wniosek sędziego, który kandydował na członka Rady.
18) Ustawa przewiduje możliwość wniesienia protestu przeciwko ważności wyboru członka Rady. Taki protest powinien być rozpatrywany przez Sąd Najwyższy przy odpowiednim zastosowaniu przepisów Kodeksu wyborczego (art. 11h ust. 2 i 3).

19) Projekt zawiera przepis, zgodnie z którym w przypadku wygaśnięcia mandatu członka Rady, o którym mowa w art. 11a ust. 1, przed upływem kadencji, wybory zarządza się na dzień przypadający nie później niż w terminie 3 miesięcy od dnia wygaśnięcia mandatu (art. 11i).

Przy Krajowej Radzie Sądownictwa utworzono Radę Społeczną, jako organ doradczy (art. 22a), w szczególności w sprawach dotyczących rozpatrywania i oceny kandydatów do pełnienia urzędu na stanowiskach sędziowskich i asesorskich. Celem powołania Rady jest zapewnienie otwartego udziału organizacji obywatelskich i zawodowych w formułowaniu strategii reform w sądownictwie oraz w celu zagwarantowania obiektywizmu w procesie ich monitorowania. Pozwoli ona na pełną kontrolę procesu nominacyjnego sędziów. Ostatecznie będzie istotnym gwarantem przestrzegania zasad niezawisłości sędziów i niezależności sądów, wyrazem obywatelskiego współdziałania i współodpowiedzialności za decyzje Rady. Krajowa Rada Sądownictwa dzięki powstaniu Rady Społecznej będzie w stanie skuteczniej chronić sądy przed politycznymi naciskami.

Skład Rady powinien być możliwie profesjonalny, aby mogła wywiązać się z powierzonego jej zadania.

Proponuje się, aby w skład Rady Społecznej wchodzili (art. 22a ust. 2): osoba wskazana przez Naczelną Radę Adwokacką, osoba wskazana przez Krajową Radę Radców Prawnych, osoba wskazana przez Krajową Radę Notarialną, osoba wskazana przez Radę Główną Nauki i Szkolnictwa Wyższego, osoba wskazana przez Rzecznika Praw Obywatelskich, osoba wskazana przez Krajową Radę Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym, trzej przedstawiciele organizacji pozarządowych wskazani przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Kadencja Rady Społecznej została ustalona na 4 lata.

Przepisy przejściowe (art. 2, art. 3, art. 4 i art. 5)

Wygaśnięcie mandatu dotychczasowych sędziów – członków nowej KRS

W przepisach przejściowych przewidziano wygaśnięcie mandatu członków Rady wybranych na podstawie przepisów uchwalonych w grudniu 2017 r. (art. 2 projektu ustawy). Przepisy ustawy z 2017 r, wprowadziły tryb wyboru naruszający normy konstytucyjne, w szczególności przerwanie trwającej ówcześnie, czteroletniej kadencji członków Rady (art. 187 ust. 3 Konstytucji RP), a także przejęcie przez Sejm RP wyboru 15 sędziów –

członków Rady, niezgodnie z art. 187 ust. 1 w zw. z art. 7, art. 10 i art. 186 ust. 1 Konstytucji RP. Dlatego osoby wybrane w niekonstytucyjnym trybie, z rażącym naruszeniem prawa, nie mogą jednocześnie odwoływać się do konstytucyjnej ochrony trwałości czteroletniej kadencji wybieralnego członka KRS (art. 187 ust. 3 Konstytucji RP). W celu zapewnienia ciągłości działania konstytucyjnego organu, jakim jest Krajowa Rada Sądownictwa wygaśnięcie mandatu tych osób nie nastąpi jednak z mocy ustawy z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, lecz **z dniem ogłoszenia, w drodze obwieszczenia, o którym mowa w art. 11g ust. 5 ustawy zmienianej w art. 1, wyników pierwszych wyborów sędziów – członków, których regulację przewiduje art. 3 ust. 1 niniejszej ustawy.** Stosownie do art. 3 ust. 1 projektu ustawy pierwsze wybory członków Krajowej Rady Sądownictwa w miejsce członków, wybranych na podstawie art. 9a ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym, dokonuje się na podstawie ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, z tym że wybory przeprowadza się **w terminie trzech miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy** oraz publiczne wysłuchanie kandydatów zarządza i organizuje Państwowa Komisja Wyborcza.

Projekt przesądza zatem o ciągłości działania Krajowej Rady Sądownictwa. Z uwagi na to, że ustawa jest wykonaniem wyroku ETPCz z dnia 8 listopada 2021 r. i innych wcześniej powołanych w uzasadnieniu judykatów powyższa regulacja nie budzi wątpliwości co do jej zgodności z Konstytucją, prawem UE i EKPCz.

Jednocześnie w art. 2 ust. 2 ustawy uregulowano, że mandat członków Krajowej Rady Sądownictwa, wybranych na podstawie art. 9 ustawy zmienianej w art. 1, pozostaje w mocy, **aż do zakończenia kadencji Sejmu i Senatu, trwającej w chwili wejścia w życie ustawy.** Powyższy przepis rozwieje wątpliwości co do kadencji posłów i senatorów w Krajowej Radzie Sądownictwa.

Procedura „pierwszego” ukształtowania prawidłowego składu Krajowej Rady Sądownictwa w części sędziowskiej (art. 3)

Stosownie do art. 3 ust. 1 projektowanej ustawy pierwsze wybory członków Krajowej Rady Sądownictwa w miejsce członków, wybranych na podstawie art. 9a ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym, dokonuje się na podstawie ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, z tym że wybory przeprowadza

się **w terminie trzech miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy** oraz publiczne wysłuchanie kandydatów zarządza i organizuje Państwowa Komisja Wyborcza.

Następnie projektowany art. 3 ust. 2 ustawy wskazuje konsekwentnie zgodnie z ideą nowelizacji ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, że w pierwszych wyborach na członka Krajowej Rady Sądownictwa po wejściu w życie niniejszej ustawy prawo poparcia zgłoszenia kandydata na członka Rady oraz kandydowania na członka Rady nie przysługuje sędziom, którzy objęli stanowisko w wyniku wniosku o powołanie sędziego, przedstawionego Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej przez Krajową Radę Sądownictwa ukształtowaną wskutek wejścia w życie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3).

Ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3) doprowadziła do sprzecznego z Konstytucją RP trybu wyboru sędziów-członków Krajowej Rady Sądownictwa, co spowodowało, iż ten kluczowy dla zachowania niezależności polskiego sądownictwa organ utracił gwarancje swojej niezależności. W konsekwencji tryb powołania, względnie promocji sędziów na wyższe stanowiska z udziałem tego organu był wadliwy, co znajduje potwierdzenie w szeregu orzeczeń zarówno trybunałów międzynarodowych, jak i polskich sądów. W świetle ugruntowanego orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (wyroki w sprawach: Reczkowicz przeciwko Polsce z dnia 22 lipca 2021 r. - skarga nr 43447/19, Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce z dnia 8 listopada 2021 r. - skargi nr 49868/19 i 57511/19, Advance Pharma sp. z o.o. przeciwko Polsce z dnia 7 lutego 2022 r. - skarga nr 1469/20, Broda i Bojara przeciwko Polsce z dnia 29 czerwca 2021 r. – skargi nr 26691/18 i 27367/18, Grzęda przeciwko Polsce z dnia 15 marca 2022 r. - skarga nr 43572/18, Wałęsa przeciwko Polsce z dnia 23 listopada 2023 r. – skarga nr 50849/21), wyroków Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (z dnia 19 listopada 2019 r. - sprawa AK z połączonych skarg C 585/18, C 624/18, C 625/18, wyrok Wielkiej Izby Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 6 października 2021 r. w sprawie o sygn. C-487/19), orzeczeń polskiego Sądu Najwyższego (wyrok z dnia 5 grudnia 2019 r. III PO 7/18, OSNP 2020/4/38, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 stycznia 2020 r. III PO 8/18, OSNP 2020/10/114, uchwała połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. BSA I-4110-1/20) oraz orzeczeń Naczelnego Sądu Administracyjnego (m.in. postanowienie z dnia 26 czerwca 2019 r. II GOK 2/18, wyrok z dnia 11 października 2021 r., II GOK 9/18, wyroki w sprawach II GOK 10/18, II GOK 11/18, II GOK 12/18, II GOK 13/18, II GOK 14/18 wszystkie z dnia 21 września 2021 r.), skład

Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowany ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. jest sprzeczny z art. 187 Konstytucji. Organ ten nie spełnia wymogów niezależności od władzy wykonawczej i ustawodawczej, co sprawia, że sędzia powołany z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa w nowym składzie nie może być uznany za niezawisłego i bezstronnego, gdyż jego powołanie nastąpiło z rażącym naruszeniem podstawowych reguł procedury powoływania sędziów. Tym samym w pierwszych wyborach na członka Krajowej Rady Sądownictwa po wejściu w życie niniejszej ustawy należało wprowadzić przepis, zgodnie z którym prawo poparcia zgłoszenia kandydata na członka Rady oraz kandydowania na członka Rady nie przysługuje sędziom powołanym przez Krajową Radę Sądownictwa ukształtowaną wskutek wejścia w życie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw.

Zgodnie z art. 3 ust. 3 projektowanej ustawy pierwsze posiedzenie Krajowej Rady Sądownictwa po przeprowadzeniu pierwszych wyborów do Krajowej Rady Sądownictwa, zwołuje Minister Sprawiedliwości na dzień przypadający nie później niż w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia, w drodze obwieszczenia wyników pierwszych wyborów. Z dniem tym wygasa mandat sędziów – członków KRS wybranych na podstawie uchylanego art. 9a ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa. Obradom Krajowej Rady Sądownictwa przewodniczy najstarszy wiekiem członek Krajowej Rady Sądownictwa będący sędzią spośród sędziów wybranych na podstawie art. 11a ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą. Sędzia ten przewodniczy obradom do czasu wyboru nowego Przewodniczącego Krajowej Rady Sądownictwa.

Projekt ustawy w art. 3 ust. 4 opiera się na założeniu, że w przypadku gdy nie doszło do zwołania posiedzenia Krajowej Rady Sądownictwa w sposób, o którym mowa w ww. ust. 3, pierwsze posiedzenie Krajowej Rady Sądownictwa po przeprowadzeniu pierwszych wyborów sędziów – członków do Rady, zwołuje najstarszy wiekiem członek Krajowej Rady Sądownictwa będący sędzią spośród sędziów wybranych na podstawie art. 11a ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, na dzień przypadający nie później niż w terminie 14 dni o dnia upływu terminu, o którym mowa w ust. 3. Sędzia ten przewodniczy obradom do czasu wyboru nowego Przewodniczącego Krajowej Rady Sądownictwa.

Zgodnie z art. 3 ust. 5 projektu ustawy, w przypadku gdy nie doszło do zwołania posiedzenia Krajowej Rady Sądownictwa w sposób, o którym mowa w ust. 4, obowiązek zwołania pierwszego posiedzenia Krajowej Rady Sądownictwa przechodzi kolejno na

najstarszych wiekiem członków Krajowej Rady Sądownictwa będących sędziami. Przepis ust. 4 stosuje się odpowiednio.

Postępowania w sprawach indywidualnych, w skład której wchodzili członkowie Krajowej Rady Sądownictwa

Zgodnie z art. 4 projektu ustawy postępowania w sprawach indywidualnych, w skład której wchodzili członkowie Krajowej Rady Sądownictwa wybrani na podstawie art. 9a ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym, rozpoznaje Rada ukształtowana niniejszą ustawą. Aby zapewnić zgodność z prawem prowadzonych postępowań w szczególności w sprawie powołań sędziowskich, a tym samym stabilność orzeczeń przez nich wydawanych oraz jak najwyższy poziom sędziów weryfikowany przez jawną i transparentną procedurę, postępowania wszczęte przed Krajową Radą Sądownictwa należy prowadzić dalej w składzie Rady ukształtowanym na podstawie przepisów niniejszej ustawy. Uwzględnić należy przy tym szczególnie trudną i przymusową sytuację asesorów sądowych, referendarzy sądowych i asystentów sędziów uczestniczących w procedurach nominacyjnych na wolne stanowiska sędziowskie i zapewnić możliwość kontynuowania rozpoczętych konkursów, a w konsekwencji rozpoznanie spraw w legalnym składzie Krajowej Rady Sądownictwa.

Pierwsze posiedzenie Rady Społecznej przy Krajowej Radzie Sądownictwa

Zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy Naczelna Rada Adwokacka, Krajowa Rada Radców Prawnych, Krajowa Rada Notarialna, Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Rzecznik Praw Obywatelskich, Krajowa Rada Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym oraz Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej wskazują Przewodniczącemu Krajowej Rady Sądownictwa członków Rady Społecznej w terminie miesiąca od dnia ogłoszenia, w drodze obwieszczenia, o którym mowa w art. 11g ust. 5 ustawy zmienianej w art. 1, wyników pierwszych wyborów sędziów – członków Krajowej Rady Sądownictwa. Przewodniczący Krajowej Rady Sądownictwa zwołuje pierwsze posiedzenie Rady Społecznej w terminie 14 dni od dnia upływu ww. miesięcznego terminu.

Założenia do projektu rozporządzenia

W rozporządzeniu, o którym mowa w art. 11f, dodawanym w ustawie o Krajowej Radzie Sądownictwa, Minister Sprawiedliwości powinien wprowadzić mechanizmy zapewniające sprawne przeprowadzenie wyborów gwarantujące zachowanie tajności i bezpośredniości głosowania (co wynika z wytycznych co do treści aktu i z innych przepisów projektu). Sposób przeprowadzenia wyborów powinien obejmować procedurę przygotowania, przechowywania i przekazywania dokumentów wyborczych, a w przypadku głosowania elektronicznego także zasady funkcjonowania elektronicznej platformy wyborczej służącej do głosowania. Obowiązkiem Ministra Sprawiedliwości będzie ustalenie wzoru zgłoszenia oraz wzorów wykazu obywateli i wykazu sędziów zgłaszających kandydata na członka Rady. Wzory wykazów poparcia odnoszą się osobno do kandydatów zgłaszanych przez grupę sędziów i przez grupę obywateli. Będą one zawierać imię i nazwisko kandydata oraz miejsce wykonywania przez niego obowiązków służbowych (sąd, w którym orzeka), a także imię i nazwisko, numer PESEL oraz miejsce zamieszkania osoby popierającej kandydata albo dane sędziego popierającego kandydata (analogiczne jak w przypadku samego kandydata, a dodatkowo również numer PESEL). Karty do głosowania powinny obejmować w szczególności imię i nazwisko kandydata oraz nazwę sądu, w którym orzeka. Lista uprawnionych do głosowania powinna obejmować imię i nazwisko sędziego, nazwę sądu, numer PESEL, a ponadto miejsce na podpis sędziego poświadczający, że otrzymał kartę do głosowania. Obwieszczenie powinno obejmować liczby uprawnionych do głosowania, liczbę wydanych kart, liczbę kart ważnych wyjętych z urny, liczbę głosów ważnych, liczbę głosów oddanych na poszczególnych kandydatów oraz wskazanie sędziego, który został wybrany do Krajowej Rady Sądownictwa. W przypadku głosowania elektronicznego, w systemie powinien być odnotowany fakt uczestnictwa sędziego w głosowaniu. System powinien ponadto uniemożliwiać ustalenie, na kogo dany sędzia oddał głos.

Oczekiwane skutki

Oczekiwane skutki społeczne, gospodarcze i finansowe projektowanej ustawy zostały przedstawione w ocenie skutków regulacji.

Oświadczenie o zgodności z prawem Unii Europejskiej

Projekt jest w pełni zgodny z prawem Unii Europejskiej, a także zapewnia zgodność prawa krajowego z wymogami wynikającymi z art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.

Termin wejścia w życie ustawy i pozostałe informacje

W projekcie wskazano, że ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Projekt ustawy został zamieszczony na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny, stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. 2017 r. poz. 248) oraz zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348).

Projekt nie podlega notyfikacji zgodnie przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Projektowana ustawa zawiera regulacje zapewniające wykonanie wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

Projekt ustawy nie będzie miał negatywnego wpływu na rynek pracy oraz na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Projekt nie podlega dokonaniu oceny OSR przez koordynatora OSR w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów.